
Limfoset

NOWOCZESNE
MATERIAŁY OPATRUNKOWE
W TERAPII
OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO

P R A K T Y C Z N E   W S K A Z Ó W K I

SPIS TREŚCI:

- 3 FUNKCJA UKŁADU LIMFATYCZNEGO W ORGANIZMIE
- 4 OBRZĘK LIMFATYCZNY JAKO PROBLEM
- 4 PODZIAŁ OBRZĘKÓW LIMFATYCZNYCH
- 5 PROCES ROZWOJU OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO
- 6 OGÓLNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE TRYBU ŻYCIA Z OBRZĘKIEM
- 8 SPOSOBY LECZENIA
- 9 SKŁADOWE KOMPLEKSOWEJ TERAPII PRZECIWOBRZĘKOWEJ
- 10 PRZECIWWSKAZANIA DO STOSOWANIA TERAPII PRZECIWOBRZĘKOWEJ
- 10 ELEMENTY ZESTAWU OPATRUNKÓW DO TERAPII OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO LIMFOSET
- 13 ETAPY BANDAŻOWANIA KOŃCZYNY GÓRNEJ
- 15 ETAPY BANDAŻOWANIA KOŃCZYNY DOLNEJ
- 17 WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE BANDAŻOWANIA

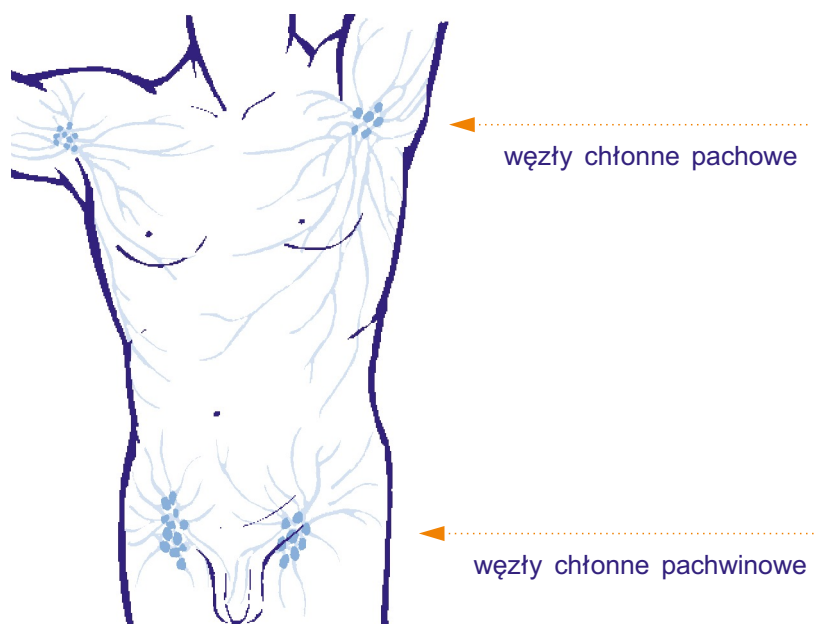
W ostatnich latach w krajach wysokorozwiniętych obserwuje się tendencję wzrostową zapadalności na wtórny obrzęk limfatyczny związany z chorobą nowotworową, przede wszystkim w wyniku powikłań po usunięciu lub napromieniowaniu węzłów chłonnych. Nie leczony obrzęk limfatyczny zazwyczaj powiększa się, a jego następstwa fizyczne i psychologiczne, nawet w przypadkach o niewielkim nasileniu, uzasadniają konieczność właściwej diagnostyki i leczenia.

- obrzęki chłonne występują u około 200-300 milionów ludzi na świecie
- w Polsce cierpi na nie kilkanaście tysięcy osób

▶ FUNKCJA UKŁADU LIMFATYCZNEGO W ORGANIZMIE

Układ limfatyczny jest jednokierunkowym układem sieci naczyń limfatycznych, który rozpoczyna się w przestrzeniach międzykomórkowych, a kończy się w układzie krwionośnym. Jest częścią układu odpornościowego, którego zadaniem jest walka z zakażeniami i chorobami. W jego skład wchodzi naczynia (podobne do krwionośnych) i narządy chłonne (grasica, migdałki, grudki chłonne, śledziona, węzły chłonne). Na drodze naczyń limfatycznych leżą węzły chłonne, a ich większe skupiska umieszczone są w regionie dołu pachwowego, pachwiny, szyi, klatki piersiowej i brzucha.

W naczyniach limfatycznych płynie limfa, inaczej chłonka (ok. 2000-4000 ml/dobę), która jest płynem ustrojowym o mętnym zabarwieniu. Jednym z jej głównych składników są limfocyty, komórki walczące z infekcjami.

GLÓWNYM ZADANIEM UKŁADU CHŁONNEGO JEST:

- utrzymanie środowiska chemicznego w przestrzeni międzykomórkowej
- usuwanie i przetwarzanie produktów metabolicznych komórek
- eliminowanie obumarłych i zmutowanych komórek
- usuwanie obcych komórek, jak bakterie, wirusy, grzyby, pasożyty oraz nieorganiczne cząsteczki, które wniknęły przez naskórek lub śluzówkę do głębszych warstw tkankowych

Utrudnienie przepływu chłonki prowadzi do powstania obrzęku limfatycznego.

Limfocet

▶ OBRZĘK LIMFATYCZNY JAKO PROBLEM

Obrzęk limfatyczny (chłonny) to choroba przewlekła i dotychczas nieuleczalna. Wywołana jest niewydolnością naczyń chłonnych, co powoduje nadmierne nagromadzenie limfy (płynu śródmiąższowego) w poszerzonych naczyniach limfatycznych, wokół nich oraz w skórze i tkance podskórnej. Obrzęk limfatyczny dotyczy najczęściej kończyn dolnych i górnych, może również obejmować przyległą część tułowia, okolice narządów płciowych zewnętrznych, a także szyję lub twarz.

Obrzęk ma istotny wpływ na sprawność fizyczną i na psychikę dotkniętych nim pacjentów. Utrzymujący się obrzęk chłonny jest powodem nie tylko dyskomfortu, ale i dodatkowych schorzeń, takich jak nawrotowe zapalenia tkanki łącznej lub wtórne zniekształcenia w układzie kostno-stawowym oraz zaniki mięśni, powodujące niesprawność fizyczną. Nie leczony obrzęk limfatyczny może być przyczyną powstania rzadkiego rodzaju nowotworu - mięsaka naczyń chłonnych (lymphangiosarkoma).

▶ PODZIAŁ OBRZĘKÓW LIMFATYCZNYCH

Najogólniej wśród obrzęków limfatycznych wyróżnić można obrzęki pierwotne i wtórne.

1 PIERWOTNY OBRZĘK LIMFATYCZNY

- Wrodzony - występuje od urodzenia. Spowodowany jest zaburzeniami struktury i funkcji naczyń chłonnych na tle genetycznym.
- Przedwczesny - pojawia się w okresie dojrzewania. Najczęściej wywołany jest infekcją, urazem lub szybkim wzrostem ciała, powodującym niedorozwój dróg chłonnych.
- Późny - ujawnia się z tych samych powodów co obrzęk przedwczesny. Może być również wyzwalany ciążą po 30 roku życia.

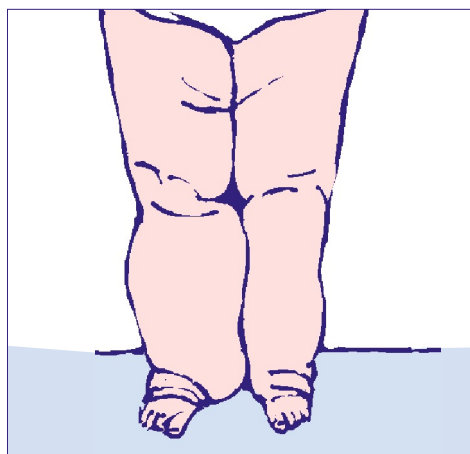
2 WTÓRNY OBRZĘK LIMFATYCZNY

- Spowodowany zamknięciem naczyń limfatycznych przez czynniki:
  - ▶ zewnętrzne (np. ucisk przez guz)
  - ▶ wewnętrzne (infekcje bakteryjne - paciorkowce)
  - ▶ pasożytnicze - filaria
- Spowodowany uszkodzeniem dróg i węzłów chłonnych w następstwie:
  - ▶ urazu: złamania, zwichnięcia
  - ▶ chirurgicznego usunięcia węzłów chłonnych
  - ▶ radioterapii
  - ▶ braku funkcji kończyny (porażenie, niedowład, długotrwałe unieruchomienie).

▶ 1. Pierwotny obrzęk limfatyczny

▶ 2. Wtórny obrzęk limfatyczny

OBRZĘK LIMFATYCZNY MOŻE POJAWIĆ SIĘ BEZPOŚREDNIO PO ZABIEGU, LUB DOPIERO PO WIELU MIESIĄCACH CZY NAWET LATACH OD OPERACJI. NIE LECZONY OBRZĘK LIMFATYCZNY MA CHARAKTER POSTĘPUJĄCY.

▶ PROCES ROZWOJU OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO

Zwykle występują cztery stadia obrzęku limfatycznego.

1 STADIUM UTAJONE 0

- Choć nie widać obrzęku tkanek z zewnątrz, widoczne są zmiany w postaci zaburzeń odpływu chłonki (obserwowane w badaniach obrazowych - limfoscycytoprofii).

2 STADIUM I

- Obrzęk o miękkiej konsystencji, ciastowaty. Ustępuje w spoczynku i po uniesieniu obrzękniętej kończyny do góry.

3 STADIUM II

- Obrzęk o twardszej konsystencji z widocznymi zmianami tkankowymi i stwardnieniami. W odróżnieniu od obrzęku w stadium I uniesienie kończyny nie przynosi efektu.

4 STADIUM III

- Zauważalne jest już walcowate zniekształcenie kończyn, pojawia się słoniowaczna. Na tym etapie rozwoju obrzęku rośnie ryzyko powikłań np. róży, grzybiczy, przetok limfatycznych czy rogowacenia tkanki podskórnej.

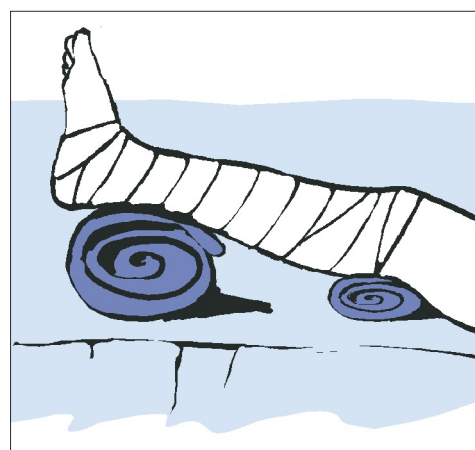
Limfocet

OGÓLNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE TRYBU ŻYCIA Z OBRZĘKIEM

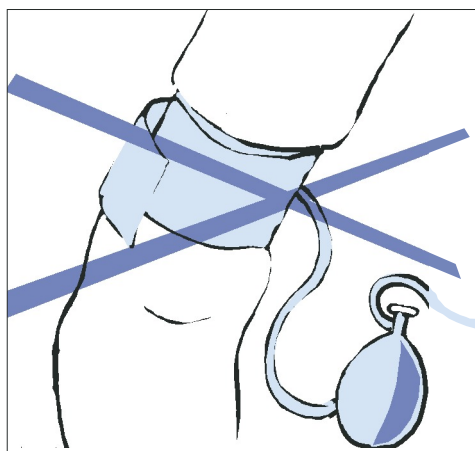
Ryzyko powiększenia obrzęku limfatycznego można ograniczyć stosując się do odpowiednich zaleceń.

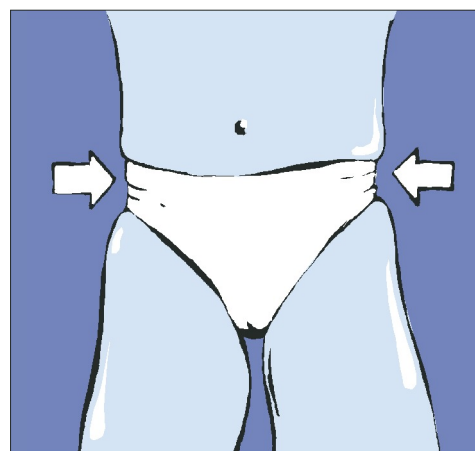
- ▶ Wykonując ćwiczenia fizyczne należy unikać dużych wysiłków. W dzień pamiętać o specjalnej gimnastyce i o noszeniu zalecanej odzieży kompresyjnej.

- ▶ W nocy układać obrzękniętą kończynę na podwyższeniu, nie zapominać o bandażowaniu.

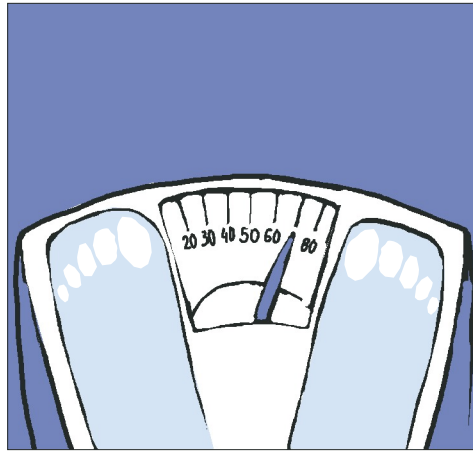
- ▶ Na obrzękniętej kończynie nie mierzyć ciśnienia krwi, nie wykonywać pobierania krwi, zastrzyków i wlewów kroplowych.

- ▶ Zwrócić uwagę, aby bielizna (slipki, biustonosz) nie była zbyt ciasna.

- ▶ Prowadzić gruntowną pielęgnację skóry.

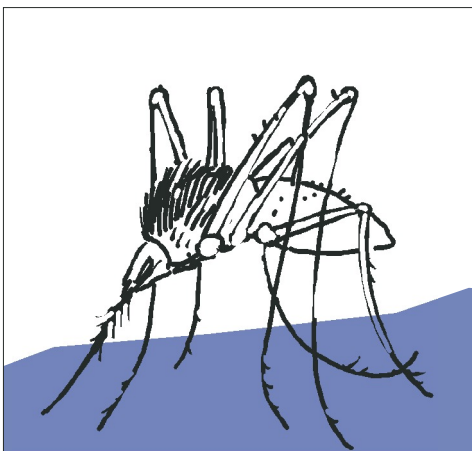
- ▶ Utrzymywać prawidłową masę ciała, stosować odpowiednio urozmaiconą dietę (dużo warzyw i świeżych owoców), ograniczać spożywanie soli kuchennej.

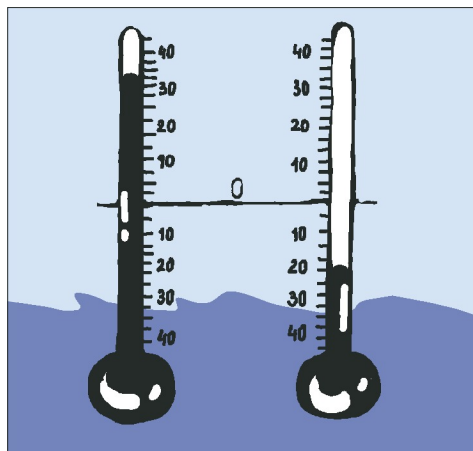
- ▶ W pracy i w gospodarstwie domowym unikać zadrapań, skaleczeń i ran, a także przeciążenia pracą.

- ▶ W kontaktach ze zwierzętami bezwzględnie unikać zadrapań obrzękniętej (zagrożonej obrzękiem) kończyny.

- ▶ Chronić się przed ukąszeniem insektów. Planując urlop unikać regionów o dużym nasileniu owadów.

- ▶ Nie narażać się na działanie bardzo wysokich lub niskich temperatur (np. latem i zimą). Unikać intensywnego opalania się i nie korzystać z sauny.

Limfocet

SPOSOBY LECZENIA

Farmakologiczne metody leczenia obrzęków nie przynoszą oczekiwanych efektów, a wskazania do leczenia chirurgicznego są ograniczone. Obecnie, ze względu na skuteczność i łatwość zastosowania, bardzo duże znaczenie w leczeniu obrzęków chłonnych ma **kompleksowa terapia przeciwobrzękowa**. Jej podstawowym elementem jest kompresoterapia z wykorzystaniem bandaży uciskowych.

WSKAZANIA DO TERAPII:

- **pierwotne obrzęki limfatyczne**, tak wrodzone jak i pojawiające się w wieku późniejszym
- **wtórne obrzęki limfatyczne:**
  - po zabiegach operacyjnych, w czasie których doszło do uszkodzenia lub usunięcia węzłów chłonnych lub naczyń limfatycznych
  - wywołane zmianami zapalnymi, urazami, radioterapią
  - po schorzeniach układu żylnego lub po zabiegach operacyjnych na żyłach powierzchniowych i głębokich, po pobraniu żył do zabiegu pomostowania (by-pass)
  - po schorzeniach typu reumatycznego.

SKŁADOWE KOMPLEKSOWEJ TERAPII PRZECIWOBRZĘKOWEJ:

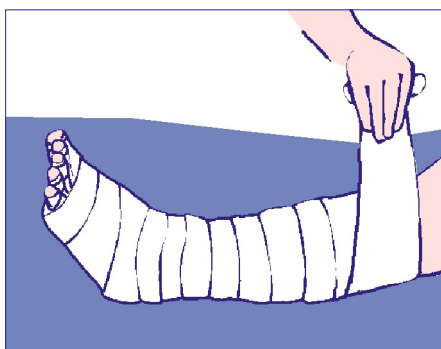
1 MASAŻ LIMFATYCZNY

- wspomaga przenikanie chłonki do naczyń limfatycznych
- przyspiesza przepływ chłonki

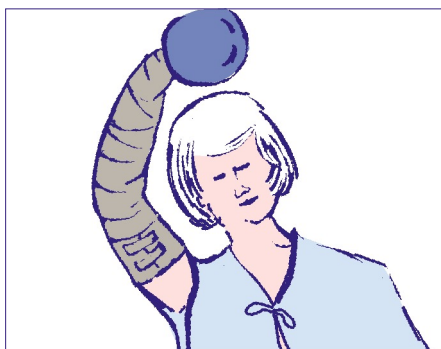
2 KOMPRESJA / BANDAŻOWANIE

- podtrzymuje korzystne efekty uzyskane podczas masażu limfatycznego
- ułatwia wnikanie płynu śródmiąższowego do początkowych naczyń chłonnych
- podwyższa skuteczność funkcjonowania pompy stawowo-mięśniowej
- przyspiesza regenerację zwłókniałych tkanek
- zmniejsza aktywność stanu zapalnego w skórze
- zmniejsza rozmiary obrzękniętej części ciała

3 TERAPIA RUCHOWA / ĆWICZENIA

- ćwiczenia pobudzają mięśnie szkieletowe do skurczów wspomagając tym odpływ chłonki

4 PIELĘGNACJA SKÓRY

- szczególnie istotna w terapii obrzęku limfatycznego, ponieważ skóra w obszarze dotkniętym obrzękiem jest wyjątkowo podatna na urazy i uszkodzenia
- pielęgnacja wyłącznie środkami o neutralnym dla skóry pH.

TYLKO ŁĄCZNE ZASTOSOWANIE WSZYSTKICH SKŁADOWYCH TERAPII I ŚCISŁA WSPÓŁPRACA PACJENTA Z LEKARZEM I FIZJOTERAPEUTĄ PROWADZI DO SUKCESU - USTĄPIENIA OBRZĘKU I ZAPOBIEGANIA JEGO NAWROTOM.

Limfozet

PRZECIWWSKAZANIA DO STOSOWANIA TERAPII PRZECIWOBRZĘKOWEJ

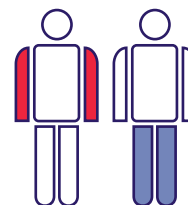
Istnieje szereg okoliczności, które uniemożliwiają zastosowanie kompleksowej terapii przeciwobrzękowej:

- każdy ostry stan zapalny
- ostre zakrzepowe zapalenie żył (wliczając okres 2-4 tygodni po wyleczeniu)
- zakrzepica żył głębokich
- znaczna niewydolność serca
- zaburzenia obwodowego krążenia tętniczego
- zespół nerczycowy i inne stany niedoboru białka w organizmie
- niejasne przyczyny obrzęku.

ELEMENTY ZESTAWU OPATRUNKÓW DO TERAPII OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO LIMFOSET

Optymalnym rozwiązaniem w kompresoterapii jest stosowanie kompletnego zestawu opatrunków do terapii obrzęku limfatycznego **LIMFOSET**. Przeprowadzone badania jednoznacznie potwierdzają jego przydatność i skuteczność w terapii przeciwobrzękowej kończyn górnych i dolnych. Zestawy do terapii obrzęku limfatycznego kończyny górnej i dolnej składają się z kilku elementów:

- ▶ rękawa bawełnianego **Tubula Cotton**
- ▶ bandaża elastycznego **Matolast**
- ▶ bandaża watowego **Matosoft Natural**
- ▶ elastycznego bandaża uciskowego **Matopress**
- ▶ bandaża elastycznego **Matopat Ideal**
- ▶ hypoalergicznego przylepca **Plastosilk**

1 RĘKAW BAWELNIANY TUBULA COTTON

- stosowany do ochrony skóry pod założonym opatrunkiem uciskowym
- delikatnie przylega do ciała, chłonie pot i zabezpiecza przed otarciami
- utrzymuje skórę czystą i suchą
- zależnie od potrzeb, w terapii obrzęku kończyny górnej i dolnej stosuje się rękawy o szerokości odpowiednio 7cm lub 10cm

2 BANDAŻ ELASTYCZNY MATOLAST

- delikatny bandaż elastyczny o szerokości 6cm wykorzystywany do bandażowania palców kończyn dolnych i górnych
- zabezpiecza palce przed cofaniem się limfy w kierunku ich końców
- stosowany również do mocowania materiałów kompresyjnych np. gąbek

3 BANDAŻ WATOWY MATOSOFT NATURAL

- wykorzystywany jako materiał podkładowy o szerokości 10cm i 15cm
- wypełnia wolne przestrzenie pod bandażem uciskowym, umożliwiając osiągnięcie równomiernego ucisku
- chroni naczynia nerwowe przed nadmiernym, uciskiem i uszkodzeniem
- dodatkowo absorbuje pot i wydzieliny, redukując ryzyko podrażnień skóry

Limfocet

4 ELASTYCZNY BANDAŻ UCISKOWY MATOPRESS

- najistotniejszy element opatrunku uciskowego
- dzięki specyficznej konstrukcji bandaż ma małą elastyczność, co pozwala na uzyskanie stałego powierzchniowego ucisku
- kompresja zwiększa odpływ krwi i chłonki podczas terapii
- aby osiągnąć odpowiednią skuteczność leczenia stosuje się jednocześnie kilka bandaży uciskowych
- bandaż jest wykonany w 100% z naturalnych składników, przez co jest dobrze tolerowany przez skórę
- może być wielokrotnie prany

5 BANDAŻ ELASTYCZNY MATOPAT IDEAL

- bandaż o szerokości 20 cm i niskiej rozciągliwości, wspomagający kompresję w terapii obrzęku kończyny dolnej
- wykorzystywany do bandażowania obręczy biodrowych

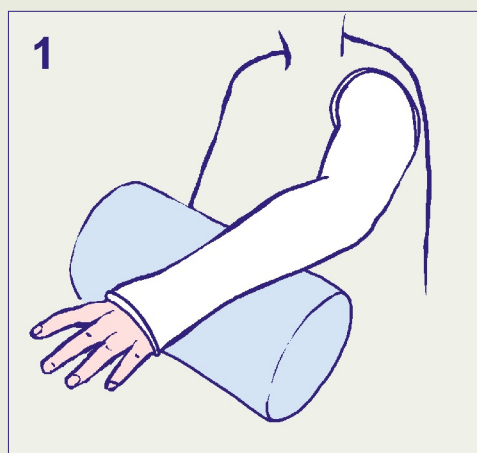
6 HYPOALERGICZNY PRZYLEPIEC PLASTOSILK

- stosowany do mocowania opatrunku uciskowego
- przepuszczalny dla pary wodnej
- można go przerwać w rękę bez konieczności użycia nożyczek

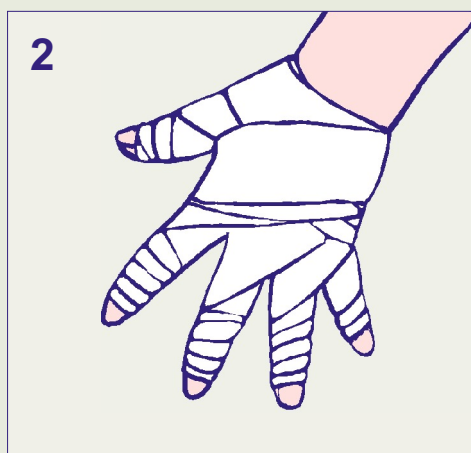

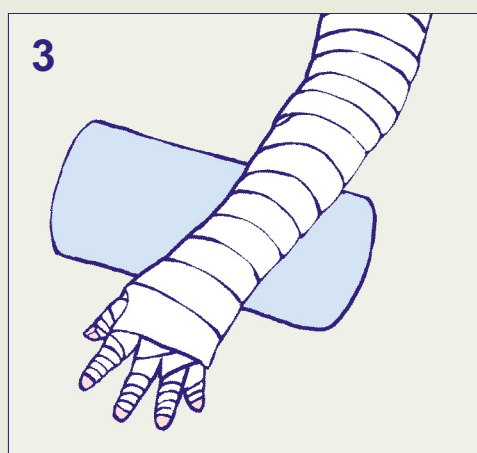
▶ ETAPY BANDAŻOWANIA KOŃCZYNY GÓRNEJ

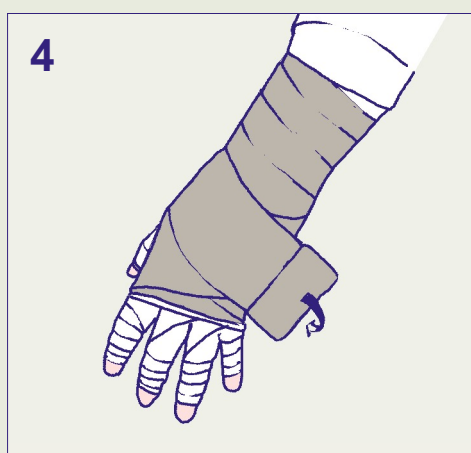
▶ Nałożenie na całą kończynę rękawa bawełnianego Tubula Cotton.

▶ Bandażowanie palców ręki opaską elastyczną Matolast o szerokości 6cm.

▶ Bandażowanie całej kończyny bandażem watawym Matosoft Natural.

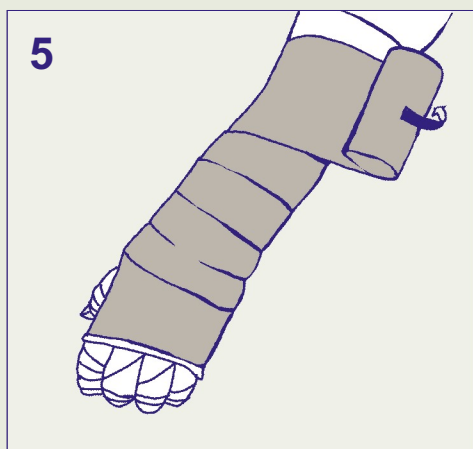

▶ Bandażowanie ręki bandażem uciskowym Matopress o szerokości 6cm.

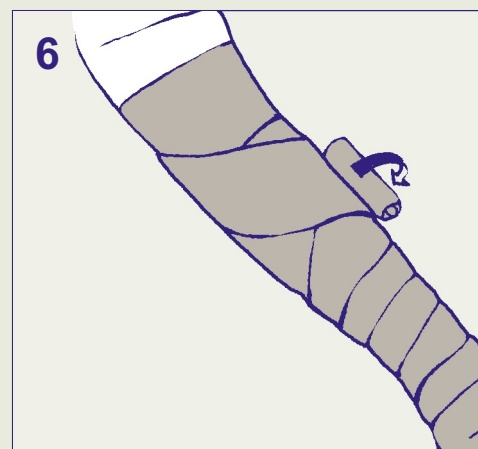

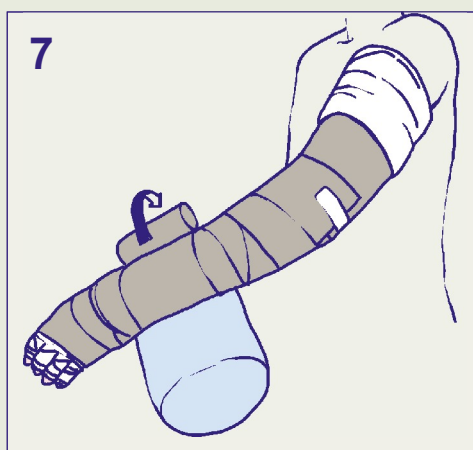
Limfozet

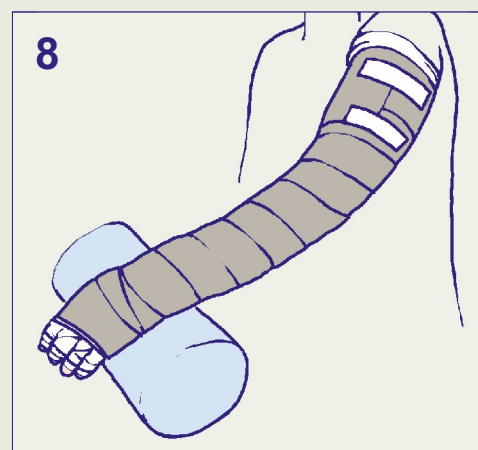
- ▶ Bandażowanie przedramienia bandażem uciskowym **Matopress** o szerokości 8cm.

- ▶ Bandażowanie przedramienia i stawu łokciowego bandażem uciskowym **Matopress** o szerokości 10cm.

- ▶ Bandażowanie stawu łokciowego i ramienia bandażem uciskowym **Matopress** o szerokości 10cm i 12cm.

- ▶ Kompletnie zabandażowana kończyna górna.

▶ **SKŁAD ZESTAWU DO TERAPII OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO LIMFOSET
KOŃCZYNA GÓRNA:**

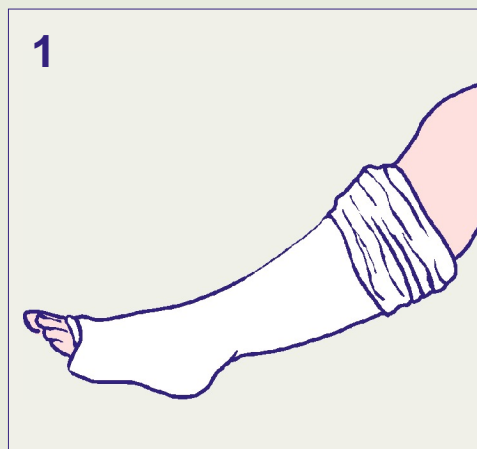
- **ochronny rękaw bawełniany Tubula Cotton** - 7cm x 6m (1szt.)
- **bandaż Matolast** - 6cm x 4m do bandażowania palców kończyn (20 szt.)
- **bandaż watowy Matosoft Natural** - 10cm x 3m
(podkład pod opatrunek uciskowy - 6 szt.)
- **bandaż uciskowy Matopress** - 6cm x 5m (1szt.) 8cm x 5m (1szt.)
10cm x 5m (3szt.) 12cm x 5m (1szt.)
- **przylepiec Plastosilk** - 1,25cm x 9,14m mocujący opatrunek uciskowy (2 szt.)

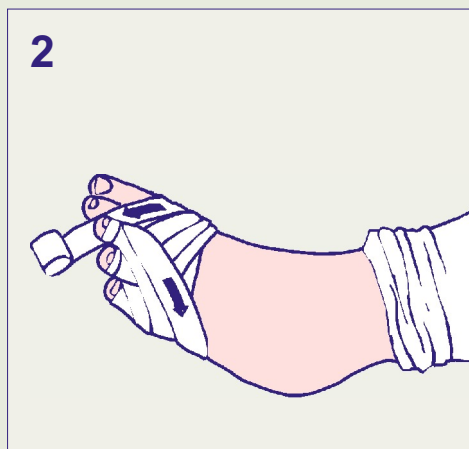

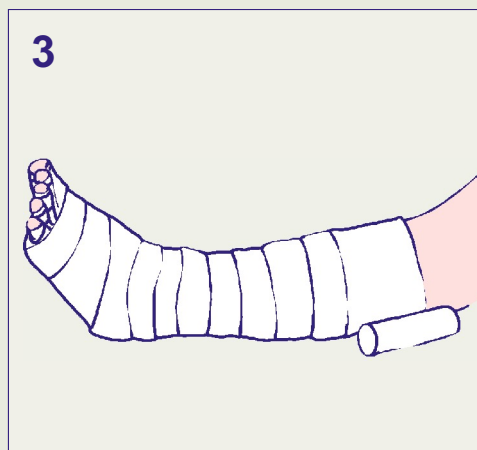
▶ ETAPY BANDAŻOWANIA KOŃCZYNY DOLNEJ

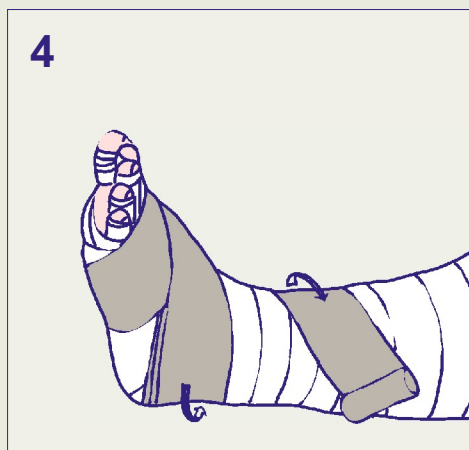
- ▶ Nałożenie na całą kończynę rękawa bawełnianego Tubula Cotton.

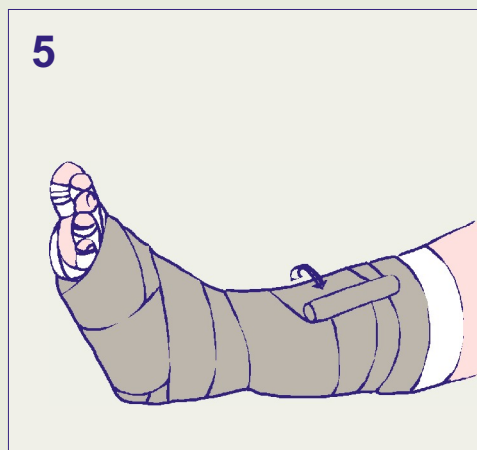
- ▶ Bandażowanie palców stopy opaską elastyczną Matolast o szerokości 6cm (złożoną na pół).

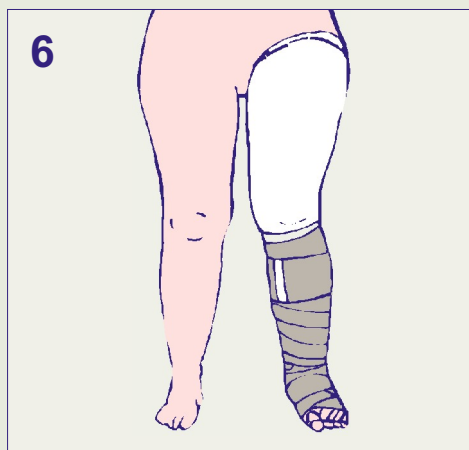
- ▶ Bandażowanie całej kończyny bandażem watowym Matosoft Natural.

- ▶ Bandażowanie stopy bandażem uciskowym Matopress o szerokości 6cm.

- ▶ Bandażowanie stopy i podudzia bandażem uciskowym Matopress o szerokości 8cm.

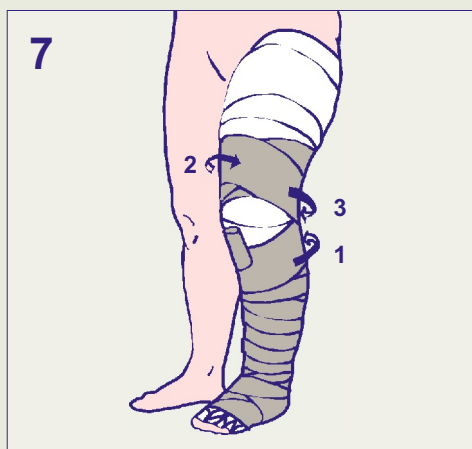

- ▶ Bandażowanie podudzia bandażem uciskowym Matopress o szerokości 10cm.

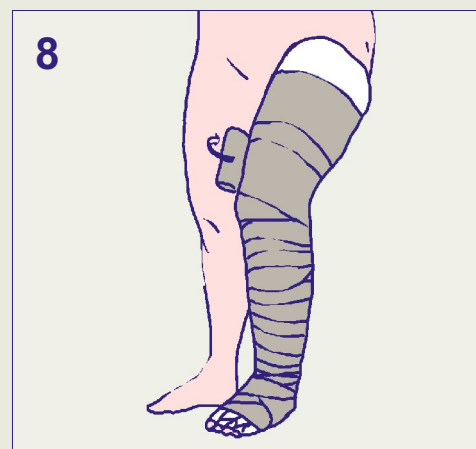

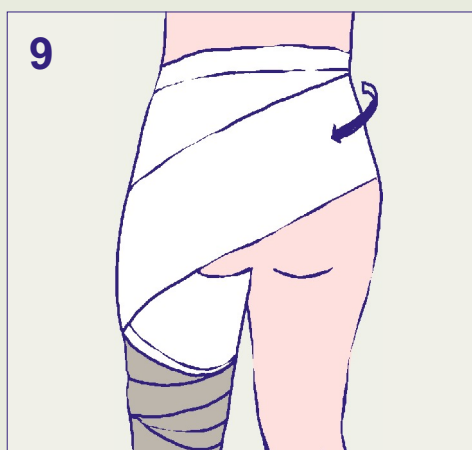
Limfozet

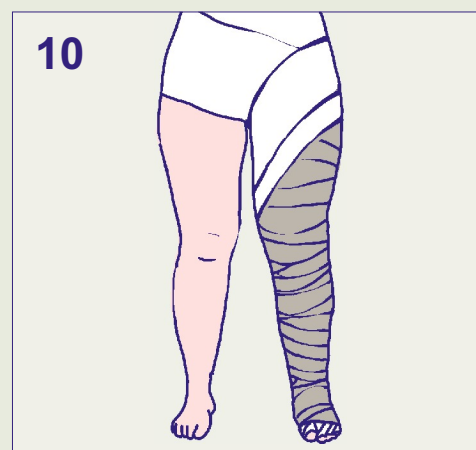
- ▶ Bandażowanie stawu kolanowego bandażem uciskowym **Matopress** o szerokości 10cm.

- ▶ Bandażowanie uda bandażem uciskowym **Matopress** o szerokości 12cm.

- ▶ Bandażowanie obręczy biodrowych bandażem uciskowym **Matopat Ideal** o szerokości 20cm.

- ▶ Kompletnie zabandażowana kończyna dolna.

▶ **SKŁAD ZESTAWU DO TERAPII OBRZĘKU LIMFATYCZNEGO LIMFOSET
KOŃCZYNA DOLNA:**

- **ochronny rękaw bawełniany Tubula Cotton** - 10cm x 6m (1szt.)
- **bandaż Matolast** - 6cm x 4m do bandażowania palców kończyn (20szt.)
- **bandaż watowy Matosoft Natural** - (podkład pod opatrunek uciskowy)
10cm x 3m (3szt.)
15cm x 3m (2szt.)
- **bandaż uciskowy Matopress** - 6cm x 5m (1szt.)   8cm x 5m (1szt.)
10cm x 5m (4szt.)   12cm x 5m (3szt.)
- **bandaż Matopat Ideal** - 20cm x 5m do bandażowania pasa biodrowego (2szt.)
- **przylepiec Plastosilk** - 1,25cm x 9,14m mocujący opatrunek uciskowy (2szt.)

▶ WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE BANDAŻOWANIA

Opatrunek kompresyjny powinien być tak założony, aby bandaże:

- ▶ dawały odpowiednią kompresję, równomiernie zmniejszającą się od końców palców ku górze kończyny
- ▶ nie były zbyt ciasne, ale i nie ześlizgiwały się
- ▶ umożliwiały wykonywanie ćwiczeń
- ▶ nie ocierały i nie powodowały bólu

ponadto:

- Bandażując palce należy pozostawić wolne ich końce tak, aby można było rozpoznać ewentualne zaburzenia krążenia. Jeżeli po gymnastyce końce palców pozostają sinoniebiskie oznacza to, że bandaż założony jest zbyt ciasno i należy zmniejszyć kompresję.
- W czasie bandażowania ręki bandażem uciskowym należy szeroko rozstawić palce.
- Podczas bandażowania mięśnie kończyny powinny być napięte, np. przy bandażowaniu kończyny górnej, ręka powinna być zaciśnięta w pięść, natomiast przy bandażowaniu kończyny dolnej, w pozycji stojącej, ciężar ciała powinien być przeniesiony na nogę bandażowaną.
- Opatrunek kompresyjny założony na kończynę górną powinien kończyć się na wysokości dwóch palców poniżej dołu pachowego, aby nie przeszkadzał i nie ocierał podczas ruchu. Z tych samych względów bandaże na kończynie dolnej nie powinny sięgać do samej pachwiny.
- Kolejne warstwy bandaży powinny być nakładane w taki sposób, aby pacjent w razie potrzeby mógł zdjąć jedną lub dwie warstwy opasek, bez konieczności zdejmowania całego opatrunku.
- Jeżeli obrzęk dotyczy jedynie podudzia, wystarczające jest bandażowanie kończyny dolnej tylko do wysokości kolana (np. przy rozpoczynającym się pierwotnym obrzęku kończyny dolnej, przy chronicznej niewydolności żylny).
- Należy pamiętać, że w terapii obrzęku limfatycznego nie wolno używać jako zamienników popularnych bandaży o wysokiej elastyczności. Wywierają one bowiem duży ucisk nawet gdy kończyna pozostaje w spoczynku, np. w pozycji leżącej.
- Aby osiągnąć właściwy ucisk, niezbędne jest wielowarstwowe bandażowanie bandażami o niskiej elastyczności typu Matopress. Bandaże te dzięki swoim właściwościom w optymalny sposób wspomagają fizjologiczne mechanizmy odpowiedzialne za transport chłonki. Umożliwia to skuteczne usunięcie nadmiaru limfy z kończyny.
- Do mocowania bandaży należy używać wyłącznie przylepca Plastosilk, stanowiącego element zestawu LIMFOSET. Metalowe zapinki bandaży mogą bowiem kaleczyć skórę i powodować infekcję.

